

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Lege pentru modificarea articolului II alineatul (2) din Legea nr. 158/2021 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege pentru modificarea articolului II alineatul (2) din Legea nr. 158/2021 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 a fost elaborat de Ministerul Culturii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 25-125-3654 din 31 martie 2026 (<i>înregistrată în cancelaria Ministerului Culturii cu nr. 2090 din 31 martie 2026</i>) s-a solicitat în conformitate cu articolele 43 și 44 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 74/2025, examinarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 5/2026 <i>privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului II alin. (2) din Legea nr. 158 din 4 noiembrie 2021 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 174 din 8 noiembrie 2018 (încetarea de drept a mandatelor membrilor Consiliului de supraveghere al Companiei "Teleradio-Moldova")</i> și să fie întreprinse, în termen de 6 luni, acțiunile ce se impun în vederea executării Hotărârii nominalizate. În conformitate cu art. 44 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 74/2025, Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, prezintă Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea actului normativ sau a unor părți ale acestuia declarate neconstituționale. Proiectul de lege respectiv se examinează de Parlament în mod prioritar. Proiectul de lege pentru modificarea articolului II alineatul (2) din Legea nr. 158/2021 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 este elaborat în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr. 5/2026 <i>privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului II alin. (2) din Legea nr. 158 din 4 noiembrie 2021 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 174 din 8 noiembrie 2018 (încetarea de drept a mandatelor membrilor Consiliului de supraveghere al Companiei "Teleradio-Moldova")</i>.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 5/2026 a fost declarat neconstituțional textul „tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și dezvoltare și al” de la articolul II alin. (2) din Legea nr. 158 din 4 noiembrie 2021 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale. Obiect al excepției de neconstituționalitate l-a constituit articolul II alin. (2) din Legea nr. 158 din 4 noiembrie 2021 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale, care prevede că mandatul tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și dezvoltare și al directorului general al Companiei „Teleradio-Moldova” încetează de drept la data intrării în vigoare a prezentei legi. Potrivit pct. 36 din hotărârea curții, „Dispoziția legală contestată de autoarea sesizării se referă la membrii Consiliului de supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova”. Membrii Consiliului exercită un mandat acordat de lege, pentru o durată determinată, pe baza unui act de desemnare (în cazul de față – actul emis de Consiliul Audiovizualului), nu pe baza unui contract individual de muncă. Remunerarea acordată

pentru participarea la ședințele Consiliului reprezintă o indemnizație aferentă exercitării mandatului și nu are natura juridică a unui salariu rezultat dintr-un raport de muncă. Astfel, mandatul membrului Consiliului reprezintă un raport juridic distinct față de cel al muncii salariale, pe care îl protejează articolul 43 din Constituție. Prin urmare, în privința membrilor Consiliului de supraveghere, articolul 43 din Constituție nu este incident.”

În baza Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 26 februarie 2026, Curtea a constatat că textul „tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și dezvoltare și al” din articolul II alin. (2) al Legii nr. 158/2021 contravine articolului 20 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție.

Curtea a reținut că, potrivit Codului serviciilor media audiovizuale, Compania „Teleradio-Moldova” beneficiază de independență editorială și autonomie instituțională, iar ingerința autorităților publice sau a grupurilor de interese în activitatea acesteia este interzisă. Totodată, Consiliul de supraveghere exercită atribuții esențiale pentru realizarea misiunii constituționale de informare corectă, obiectivă și imparțială a opiniei publice, inclusiv prin desemnarea directorului general, supravegherea activității companiei și asigurarea independenței editoriale și a libertății de creație a angajaților.

Potrivit pct. 51 din hotărârea curții, „Astfel, Curtea reține că legislatorul a considerat că Consiliul de supraveghere și membrii acestuia îndeplinesc o funcție de bază în asigurarea independenței editoriale și autonomiei instituționale a Companiei TeleradioMoldova și că existența acestuia contribuie la realizarea dezideratului constituțional de a asigura informarea corectă a opiniei publice. Pentru a avea un organ de supraveghere funcțional care să realizeze dezideratele menționate, legislatorul a prevăzut, printre altele, (i) condiții de accedere în funcția de membru al Consiliului; (ii) proceduri transparente de desemnare a membrilor Consiliului; (iii) desemnarea pentru un singur mandat cu termen determinat de 6 ani; și (iv) garanții împotriva revocării/eliberării din funcție a membrilor.”

Curtea a mai constatat că, anterior modificărilor operate prin Legea nr. 158/2021, vacanța funcției de membru al Consiliului putea interveni doar în situații expres prevăzute de lege, precum demisia, expirarea mandatului, condamnarea definitivă, absențele nemotivate sau instituirea unei măsuri de ocrotire judiciare.

De asemenea, Curtea a făcut referire la Recomandarea nr. R(96)10 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind garantarea independenței radiodifuziunii publice, potrivit căreia cadrul juridic al serviciilor publice media trebuie să garanteze independența față de influențele politice și economice, iar procedurile de numire și revocare ale organelor de conducere sau supraveghere nu trebuie utilizate pentru exercitarea influenței politice asupra activității serviciilor publice de media.

Analizând norma contestată, Curtea a reținut că încetarea de drept a mandatelor tuturor membrilor Consiliului de supraveghere a intervenit înainte de expirarea termenului pentru care aceștia fuseseră desemnați și fără evaluarea activității lor individuale. Deși scopurile urmărite de legiuitor — eficientizarea activității Companiei și consolidarea independenței editoriale — au fost apreciate ca fiind legitime, Curtea a constatat că modalitatea aleasă pentru atingerea acestor obiective a afectat garanțiile de independență și stabilitate ale membrilor Consiliului.

Totodată, Curtea a accentuat că:

„57. Cu alte cuvinte, de vreme ce norma contestată a condus la încetarea ex lege a mandatelor tuturor membrilor Consiliului de supraveghere la data intrării în vigoare a Legii nr. 158 din 4 noiembrie 2021, în cazul contestării actului de încetare a mandatului de membru al Consiliului de supraveghere, competența instanței de judecată este limitată la aspecte strict formale, i.e. doar dacă actul respectiv se bazează pe Legea nr. 158 din 4 noiembrie 2021. Astfel, Curtea conchide că încetarea de drept a mandatului reprezintă o măsură care împiedică persoanele care aveau calitatea de membru al Consiliului de supraveghere să beneficieze de un remediu judecătoresc efectiv în care să pună în discuție legalitatea în substanță a încetării mandatului lor.

58. Având în vedere lipsa accesului efectiv la o instanță de judecată din cauza încetării ex lege a mandatelor membrilor Consiliului de supraveghere, Curtea reține că norma contestată este de natură să afecteze esența dreptului de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție.”

În consecință, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul „tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și dezvoltare și al” din articolul II alin. (2) din Legea nr. 158 din 4 noiembrie 2021 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect de lege se referă la ancorarea prevederilor analizate mai sus din Legea nr. 158/2021 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale, în sfera constituționalității.

Astfel, în contextul HCC nr. 5/2026 se propune excluderea textului „tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și dezvoltare și al” de la articolul II alin. (2) din legea analizată, ca efect al nulității acestei prevederi, urmare a declarării ca fiind neconstituționale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu sunt.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de lege va avea un impact pozitiv asupra sectorului public, prin asigurarea conformității cadrului normativ cu hotărârea Curții Constituționale nr. 5/2026 și înlăturarea neconcordanțelor constatate prin aceasta.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

În principal, modificarea are caracter normativ și urmărește punerea legislației în concordanță cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 5/2026, fără necesitatea alocării mijloacelor financiare din bugetul de stat.

Eventualele litigii care ar putea fi inițiate în legătură cu situațiile reglementate de Legea nr. 158/2021 nu vor avea tangență cu modificările propuse prin prezentul proiect și, prin urmare, nu sunt susceptibile să producă un impact financiar asupra bugetului de stat ca urmare a modificărilor propuse.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Modificarea Legii nr. 158/2021 prin excluderea textului declarat neconstituțional nu generează un impact direct semnificativ asupra sectorului privat, întrucât reglementările vizate privesc organizarea și funcționarea unei instituții publice de media audiovizuală și statutul membrilor organelor sale de supraveghere.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în

legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor art. 20 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale art. 9 al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Culturii https://mc.gov.md, la compartimentul: Transparență/Inițierea elaborării deciziilor și pe platforma www.particip.gov.md, care poate fi vizualizat prin accesarea link-ului https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16740 De asemenea, conform art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost supus avizării și consultărilor publice, cu expedierea acestuia părților interesate. Proiectul a fost avizat la Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției și Consiliul Audiovizualului. Recomandările și obiecțiilor participanților la procedura de avizare și argumentele autorului proiectului pe marginea acestora au fost expuse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.
7. Concluziile expertizelor
În conformitate cu art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost supus expertizei juridice și expertizei anticorupție, iar rezultatele examinării acestora au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Prezentul proiect nu necesită elaborarea unor acte normative noi. Ca urmare a aprobării, se va modifica doar prevederea legală sus-menționată din articolul II alin. (2) din Legea nr. 158 din 4 noiembrie 2021.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Adoptarea proiectului de act normativ nu va necesita modificarea altor acte normative. Totodată, prezenta lege urmează să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Necesitatea intrării în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este determinată de obligația autorităților publice de a asigura executarea promptă și efectivă a actelor Curții Constituționale. În conformitate cu art. 44 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 74/2025, Guvernul are obligația de a prezenta Parlamentului, în termen de 6 luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, proiectul de lege privind modificarea actului normativ sau a unor părți ale acestuia declarate neconstituționale, iar proiectul respectiv se examinează de Parlament în mod prioritar. În acest context, intrarea în vigoare a legii la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este necesară pentru asigurarea executării fără întârziere a Hotărârii Curții Constituționale nr. 5/2026, pentru eliminarea cu celeritate a efectelor normei declarate neconstituționale și pentru garantarea conformității cadrului normativ cu prevederile Constituției.

Ministrul Culturii

Dan SURUCEANU